

ТАКТИЧНІ ЗАДАЧІ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ЕКСПЕРТОМ-ЕКОНОМІСТОМ

Марушев А.Д.,

к.ю.н., доцент кафедри криміналістики

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У статті обґрунтовуються тактичні задачі взаємодії слідчого й експерта-економіста. З урахуванням кримінально-процесуальної специфіки функціональних завдань слідчого й спеціаліста-економіста пропонується новий науковий підхід до розуміння тактики їхньої взаємодії при проведенні слідчих дій. Ключовим елементом цього підходу має стати розширення можливостей взаємодії слідчого з експертом-економістом по застосуванню прийомів і методів виявлення незаконних господарських операцій.

Ключові слова: криміналістика, взаємодія, слідчий, експерт-економіст, тактичні задачі, тактичні рекомендації, господарські операції, спеціаліст, документ, економічні експертизи.

Марушев А.Д. / ТАКТИЧЕСКИЕ ЗАДАЧИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СЛЕДОВАТЕЛЯ С ЭКСПЕРТОМ-ЭКОНОМИСТОМ / Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина

В статье обосновываются тактические задачи взаимодействия следователя и эксперта-экономиста. С учетом уголовно-процессуальной специфики функциональных задач следователя и специалиста-экономиста предлагается новый научный подход к пониманию тактики их взаимодействия при производстве следственных действий. Ключевым элементом этого подхода должно стать расширение возможностей взаимодействия эксперта-экономиста по применению приемов и методов выявления незаконных хозяйственных операций.

Ключевые слова: криминалистика, взаимодействие, следователь, эксперт-экономист, тактические задачи, тактические рекомендации, хозяйственные операции, специалист, документ, экономические экспертизы.

Marushev A.D. / TACTICAL TASKS OF INTERACTION BETWEEN THE INVESTIGATOR WITH THE ECONOMICS EXPERT / Yaroslavl Mudryi National Law University, Ukraine

The article is devoted to studying the institute of interaction between the investigator and those involved in criminal proceedings. Matters of using special knowledge while investigating into crimes have always been a focus of attention of legal scholars. However, a development of conceptual foundations of such institute is far from being complete. In many works, as a rule, they analyzed certain aspects of using special knowledge, mainly related to involvement of specialists in the investigation proceedings.

The article considers general and specific tactical tasks of interaction between the investigator and the economics expert in the course of investigating into economic crimes. General tasks of interaction between the investigator and the economics expert include: protection of the rights and legitimate interests of persons, entities, and state against crimes; protection of the rights, freedoms the legitimate interests of participants of the criminal procedure investigation; provision of the prompt, full and impartial investigation and trial.

Special tactical tasks of interaction between the investigator and the economics expert include: identification of the documents featuring commitment of illegal business transactions; identification of possible locations of the accounting documents as relevant to the case; ascertainment of the documents, which good faith is doubted, especially the ones with material and intellectual forgery; seizure of the documents, which good faith is doubted, featuring the essence of commitment of illegal business transactions; establishment of value of the identified accounting documents or some parts thereof in the criminal conduct; determination of the scope and number of the seized accounting documents as required for further examination; identification of the officials, whose competence includes execution of the relevant accounting documents for business transactions; determination of the order and peculiarities of storing the seized documents; establishment of the order of the document flow in a particular entity, as well as the nature and specificity of the documentation of the business transactions under examination and recording them in the book records.

Key words: criminalistics, co-operation, investigator, expert-economist, tactical tasks, tactical recommendations, economic operations, specialist, document, economic examinations.

Необхідність у погодженій діяльності, спільному співробітництві, діловому контакті слідчого і учасників кримінального провадження, суб'єктів взаємодії, є об'єктивною умовою по встановленню істини в процесі розслідування господарських злочинів. Чітке визначення задач названих суб'єктів взаємодії дозволяє швидко й ефективно встановити механізм вчинення злочинних дій та їх документообґрунтованість.

Сучасні умови вимагають розробки нових підходів до розгляду тактики взаємодії слідчих з експертами-економістами, принципів і форм його здійснення, рекомендацій, що сприяють підвищенню ефективності такої взаємодії, особливо у процесі розслідування господарських злочинів.

У зв'язку з вищевикладеним досить актуальним є дослідження проблем правових та інших відносин між суб'єктами, що здійснюють застосування спеціальних знань в процесі розслідування господарських злочинів, організації процесу проведення економічних експертиз і організаційно-тактичних задач, що лежать в основі взаємодії слідчої й експертної діяльності.

Питання організації взаємодії правоохоронних органів завжди були предметом пильного вивчення вчених-криміналістів. Однак розробка концептуальних основ цього інституту далеко не завершена. У багатьох роботах, як

правило, аналізувалися окремі аспекти використання спеціальних знань, головним чином пов'язані з проведенням судових експертиз [7, с. 77-78]. Треба зазначити, що загальні питання участі спеціалістів при розслідуванні злочинів розглядалися такими вченими-криміналістами, як Белкін Р.С., Богданов Б.Є., Колесніченко О.Н., Коновалова В.О., Магусовський Г.А., Танасевич В.Г., Сергєєв Л.О., Шепітько В.Ю. та іншими. Більш детальніше проблеми використання слідчим знань, наприклад, спеціаліста-бухгалтера, розглядалися такими авторами як Багинський В.З., Білоус В.В., Бушан О.П., Волобуєв А.Ф., Лисенко В.В., Махов В.Н., Чернявський С.С. в окремих дисертаційних та монографічних дослідженнях, присвячених розслідуванню злочинів в окремих галузях господарської діяльності.

Метою статті є дослідження у відповідності до останніх змін діючого кримінально-процесуального законодавства передумов розвитку сучасної системи взаємодії слідчого з експертом-економістом; визначення задач взаємодії цих суб'єктів та криміналістичних аспектів даної системи; аналіз й характеристика тактичних задач взаємодії слідчого з експертом-економістом в процесі розслідування господарських злочинів.

Викладене свідчить про те, що у криміналістиці сформовані різні підходи до визначення тактичних задач

суб'єктів взаємодії. Безперечно, як звуження, так і розширення кола учасників взаємодії не дозволяє і понині повною мірою дати більш-менш уніфіковане поняття самої взаємодії, визначити основні організаційні й тактичні задачі та методичні положення. Чітке визначення тактичних задач взаємодії слідчого з експертом-економістом дозволить оптимізувати процес встановлення істини, визначити рішення задач ситуаційного характеру та загальний стиль діяльності кожного із учасників.

Аналіз слідчої й судової практики свідчить, що у процесі взаємодії слідчий повинен прагнути до погодженої діяльності з іншими учасниками кримінального провадження, усувати різні протиріччя між ними. Ми згодні, що до основних форм взаємодії відносяться не будь-які контакти слідчого з учасниками кримінального судочинства, а лише спільні, засновані на законі дії, об'єднані єдиними цілями (завданнями): розкрити й розслідувати злочин, викрити винних і забезпечити правильне застосування закону для того, щоб кожна особа, що вчинила злочин була піддана справедливому покаранню й жоден невинний не був притягнутий до кримінальної відповідальності й засуджений.

Досліджуючи взаємодію суб'єктів у кримінальному провадженні, Г. А. Магусовський зазначає, що на сьогодні в криміналістиці значна увага приділяється лише питанням взаємодії слідчого з оперативно-розшуковими підрозділами правоохоронних органів. У реальну ж систему взаємодії, що здійснюється у практичній діяльності розслідування економічних злочинів, входять також органи Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державного казначейства України, Державної фінансової інспекції України та інші, а також експерти, фахівці і консультанти відповідних галузей знань, аудитори, представники підприємств, установ і організацій [6, 163].

Тактика проведення судових експертиз має особливості, які обумовлені тим, що експерт – самостійна процесуальна фігура, яка персонально відповідальна за результати проведеного ним дослідження, що має доказове значення. З урахуванням цього, думаємо, що мета взаємодії слідчого з експертом-економістом – забезпечити своєчасність, об'єктивність і повноту дослідження.

Мета (завдання) і границі взаємодії слідчого з експертом-економістом строго формалізовані кримінально-процесуальним законодавством, а також іншими нормативно-правовими актами, що передбачають організаційно-тактичні форми й методи. Обсяг такої взаємодії різний, а отже, сама взаємодія здійснюється в певних межах. Обсяг і межі взаємодії слідчого у кримінальному провадженні визначаються сукупністю кримінально-процесуальних норм, що регламентують завдання, підстави й порядок такої взаємодії. На нашу думку, сутність тактичних задач взаємодії слідчого з експертом-економістом залежить від форми спеціальних знань, яка необхідна слідчому в конкретній слідчій ситуації. Ми згодні, що обговорюватися повинна система завдань, які слідчий не може самостійно вирішити в ході розслідування, й тому повинен кооперувати свою діяльність із діяльністю осіб, що мають спеціальні знання й здатних на їхній основі будувати дії по дешифруванню інформації [8, с. 9].

У криміналістичній науковій літературі науковці виділяють загальні й спеціальні задачі взаємодії слідчого з експертами [3, с. 40].

Загальні тактичні завдання взаємодії слідчого з експертом-економістом визначені у кримінально-процесуальному законодавстві і до них відносяться: 1) захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень; 2) охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження; 3) забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або

засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Треба зазначити, що специфіка розслідування господарських злочинів полягає у тому, що більшість слідів протиправних дій залишаються в документах. Сама суть господарської діяльності припускає обов'язкове ведення документації. Цей фактор обумовлює обов'язкове проведення судово-економічної експертизи і є одним з ефективних методів виявлення злочинних порушень у сфері господарювання [4, с. 7]. Практично неможливо провести досудове розслідування таких злочинів, не маючи результатів експертного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання. Ось чому судово-економічна експертиза являє собою, на наш погляд, метод збирання доказів і є діючим інструментом боротьби з різного роду розкраданнями.

Але, як ми вже писали, тактичні задачі слідчого з експертом-економістом залежать від ситуації, яка склалася на час розслідування та від форми застосування знань експерта-економіста. До основних форм взаємодії відносяться не будь-які контакти слідчого з учасниками кримінального судочинства, а лише спільні, засновані на законі дії, об'єднані єдиними цілями (завданнями): розкрити й розслідувати злочин, викрити винних осіб і забезпечити правильне застосування закону. У слідчій практиці виділяють залежно від змісту економічних знань, метою їх застосування і характером завдань, які вирішуються з їх допомогою в процесі взаємодії, наступні форми:

- 1) довідково-консультаційна діяльність;
- 2) залучення експерта-економіста до кримінального провадження у якості спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій;
- 3) залучення експерта-економіста до кримінального провадження для проведення дослідження з економічних питань;
- 4) залучення експерта-економіста для допиту стосовно запитань, що стосуються проведеного економічного дослідження.

Отже, в процесі розслідування господарських злочинів реалізуються наступні форми взаємодії слідчого з експертом-економістом:

- залучення експерта-економіста до проведення слідчих дій у якості спеціаліста;
- допомога слідчому у висуванні слідчих версій (наприклад, механізму відображення у бухгалтерських документах способу привласнення грошових коштів);
- проведення попередніх досліджень в процесі вилучення бухгалтерських документів;
- проведення консультацій у процесі розслідування господарських злочинів;
- залучення експерта-економіста для проведення досліджень по документам бухгалтерського обліку.

В залежності від форми взаємодії слідчого з експертом-економістом з'ясовуються і тактичні задачі.

Проаналізувавши криміналістичну літературу, до тактичних завдань, що вирішуються під час взаємодії слідчого з експертом-економістом, можна віднести:

- кваліфіковане застосування технічних засобів у виявленні особливостей документів бухгалтерського й податкового обліку;
- встановлення характерних обставин проведення господарських операцій і порядок їх відображення у бухгалтерському обліку;
- встановлення ознак підробки бухгалтерських документів;
- встановлення значення тих чи інших бухгалтерських документів в кримінальному провадженні;
- проведення попереднього дослідження документів з метою виявлення їх ознак і властивостей;

– проведення відбору бухгалтерських документів для подальшого дослідження;

– визначення необхідного виду економічної експертизи;

– визначення необхідності проведення попередньої перевірки фінансово-господарської діяльності підприємства.

Як правило, перелічені тактичні завдання взаємодії слідчого і спеціаліста-економіста вирішуються у процесі проведення слідчих (розшукових) дій. Наприклад, більшість вчених-криміналістів зазначають, що участь експерта-економіста необхідна при огляді документів (особливо бухгалтерських), проведення вилучення документів та проведення обшуків, як у службових приміщеннях, так і у власних помешканнях [5, с. 53]. Ми згодні з О. П. Бушчан, що «участь спеціаліста-бухгалтера, товарознавця, економіста під час виїмки, обшуку, огляду обов'язкова як гарантія того, що будуть вилучені усі необхідні документи, що мають відношення до кримінальної справи, а також будуть забезпечені умови збереження речових доказів» [1, с. 196]. Необхідно відмітити, що залучення експерта-економіста – це лише одна із форм використання спеціальних знань слідчим під час проведення слідчої дії для всебічного сприяння у виявленні, збиранні, закріпленні, вилученні й дослідженні доказів. Ми також згодні, що допомога спеціаліста потрібна для дослідження слідів та ознак, доступних безпосередньому спостереженню. Але він діє під безпосереднім керівництвом слідчого і результат його діяльності не є самостійним джерелом доказів, а фіксується в процесуальному акті, складеному слідчим або приєднаному ним до справи [10, с. 122]. І зовсім справедливо відзначається авторами, що «спеціаліст зовсім не виконує замість слідчого усі операції по виявленню і вилученню доказів. Така підміна неприпустима. Слідчий є відповідальною особою в будь-якій ситуації слідства, незалежно від частки участі спеціаліста» [9, с. 13].

На наш погляд, доцільно залучити експерта-економіста до проведення слідчої дії під час розкриття господарських злочинів, а не будь-якого іншого спеціаліста-економіста. Саме експерт-економіст, що залучений до слідчої дії в якості спеціаліста, допоможе визначити:

а) які саме бухгалтерські документи і рахункові реєстри можуть містити відомості або мають відношення до незаконної господарської операції;

б) обсяг бухгалтерських документів, необхідних для проведення економічної експертизи;

в) місця зберігання необхідних бухгалтерських документів;

г) де можна знайти оригінали цих документів, інші екземпляри, копії;

д) які документи викликають сумніви в їх доброякісності, та яка частина документа має значення для розслідування;

е) що варто з'ясувати у підозрюваного, обвинуваченого і свідка при їх допиті;

є) яку економічну експертизу необхідно призначити та які питання доцільно поставити перед експертом;

ж) необхідність призначення документальної ревізії або іншої перевірки фінансово-господарської діяльності підприємства.

Експерт-економіст застерігає слідчого від помилок у вживанні специфічної термінології при складанні процесуальних документів.

Разом з тим, експерт-економіст може надати істотну допомогу слідчому у підготовці до допиту обвинувачених або свідків, які є бухгалтерськими працівниками чи матеріально-відповідальними особами. Дана категорія осіб має відповідні знання бухгалтерського обліку й особливостей його ведення у окремих галузях господарювання, що може ввести слідчого в оману щодо їх реальної ролі у вчиненні злочину.

Усі розглянуті форми використання спеціальних бухгалтерських знань не носять обов'язкового характеру.

Слідчий самостійно вибирає ту чи іншу форму застосування спеціальних бухгалтерських знань, як правило, в залежності від слідчої ситуації, що склалась на момент розслідування. При цьому найбільш складна форма повинна застосовуватися тільки в тому випадку, якщо прості через обмеженість їх можливостей не дозволяють досягти в конкретній справі поставлених цілей.

Головним критерієм при виборі тієї чи іншої організаційної форми використання експерта-економіста у процесі розслідування господарських злочинів є чітке уявлення їх сутності і можливостей. Незнання і нерозуміння працівниками правоохоронних органів цих можливостей може привести до відмови від використання знань експерта-економіста, коли в них є необхідність, або формальному їх застосуванню.

Форми ці різні по організації і складності дій, трудовим і часовим витратам, по доказовій силі даних, що одержуються, а тому застосовуються вибірково й індивідуально, у тому числі з урахуванням таких наукових принципів організації слідчої діяльності як економічність і ефективність, законність і доцільність, документальність та інші.

Таким чином, до тактичних завдань взаємодії слідчого із спеціалістом-економістом відносяться:

– виявлення документів, що характеризують вчинення незаконних господарських операцій;

– визначення можливих місць знаходження бухгалтерських документів, які мають значення для справи;

– установлення документів, доброякісність яких викликає сумніви, особливо документів матеріальної та інтелектуальної підробки;

– вилучення документів, доброякісність яких викликає сумніви, що характеризують сутність вчинення незаконної господарської операції;

– установлення значення виявлених бухгалтерських документів або окремих їх частин в кримінальному провадженні;

– вилучення відповідної кількості бухгалтерських документів необхідних для їх подальшого дослідження;

– визначення кола посадових осіб, до компетенції яких належить оформлення відповідних бухгалтерських документів по здійсненню господарських операцій;

– визначення порядку та особливостей щодо збереження вилучених документів;

– встановлення порядку документообігу в певній організації, а також характеру і специфіки документального оформлення та відображення в бухгалтерському обліку досліджуваних у кримінальному провадженні господарських операцій.

Це досить неповний перелік завдань взаємодії слідчого з експертом-економістом. Необхідність у погодженій діяльності, спільному співробітництві, діловому контакті слідчих і зазначених суб'єктів взаємодії необхідно для вчасного виявлення незаконних господарських операцій.

Досліджуючи взаємодію слідчого із спеціалістом-криміналістом, А. В. Гусев досить справедливо зазначає, що слідчий як основний суб'єкт взаємодії повинен планувати розслідування з урахуванням конкретних завдань слідчої дії й можливостей техніко-криміналістичного забезпечення. Так, наприклад, визначаючи коло тактичних прийомів, практична реалізація яких необхідна в планованій слідчій дії, слідчий установлює тільки стратегічні напрямки роботи спеціаліста-криміналіста, про що повідомляє йому перед початком проведення слідчої дії [2]. Теж саме відноситься до взаємодії слідчого з експертом-економістом. Але неприпустимим є перевищення спеціалістом своєї компетенції. Наприклад, вирішення спеціалістом-економістом експертних досліджень у ході слідчої дії, вирішення правових питань, що ставляться до суб'єктивної сторони складу злочину, самостійне виявлення й збирання доказів шляхом одержання показань від обвинувачуваних і свідків, самостійне вилучення бухгалтерських докумен-

тів та інших предметів. Отже, взаємодія слідчого із спеціалістом-економістом повинна здійснюватись тільки в рамках слідчої дії та під керівництвом слідчого й згідно його прав і обов'язків.

Підводячи підсумок, треба зазначити, що визначені тактичні завдання взаємодії слідчого з експертом-економістом залежать від конкретних завдань слідчої дії й можливостей застосування в повному обсязі знань і можливостей визна-

ченого спеціаліста. Вірне визначення тактичних завдань та їх вирішення в процесі взаємодії слідчого із спеціалістом-економістом в кримінальному провадженні дозволяє встановити сутність господарських операцій, що знайшли відображення в бухгалтерських документах і тим самим з'ясувати відношення документів до вчинення незаконної господарської операції та визначити доказове значення вилучених бухгалтерських та інших облікових документів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буцан О. П. Використання спеціальних знань при розслідуванні економічних злочинів / О. П. Буцан // Проблеми законності. – 2000. – Вип. 42. – С. 195-200.
2. Гусев А. В. Тактический аспект эффективного взаимодействия следователя и специалиста-криминалиста / А. В. Гусев // Общество и право. – 2011 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.juristlib.ru/book_9940.html
3. Данилкин И. А. Взаимодействие следственных и экспертно-криминалистических подразделений органов внутренних дел / И. А. Данилкин. – М. : Юрлитинформ, 2010. – 184 с.
4. Климова З. П. Процессуальная сущность требования производства ревизии и ее проведение при расследовании преступления : автореф. дисс... на соискание уч. степени канд. юрид. наук по спец. : 12.00.09 «Уголовный процесс ; судоустройство ; прокурорский надзор». – М., 1974. – 17 с.
5. Курків М. В. Ревізії та перевірки за зверненнями правоохоронних органів : Навч. посібник / М. В. Курків, В. Д. Понікаров. – Харків : Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003. – 412 с.
6. Матусовский Г. А. Экономические преступления : криминалистический анализ : Монография / Г. А. Матусовский. – Харьков : Консум, 1999. – 480 с.
7. Махов В. Н. Использование знаний сведущих лиц при расследовании преступлений : Монография / В. Н. Махов. – М. : Изд-во РУДН, 2000. – 296 с.
8. Поздеев И. А. Организация взаимодействия следователя со сведущими лицами в ходе расследования разрушений строительных объектов : автореф. дисс... на соискание уч. степени канд. юрид. наук по спец. : 12.00.09 «Уголовный процесс ; судоустройство ; прокурорский надзор» / Южно-Уральский гос. ун-т. – Челябинск, 2011. – 17 с.
9. Следственные действия (процессуальная характеристика, тактические и психологические особенности) : Учеб. пособие для вузов МВД СССР – Волгоград : ВСШ МВД СССР, 1984. – 240 с.
10. Чернявський С. С. Злочини у сфері банківського кредитування (проблеми розслідування та попередження) : Навч. посібник / С. С. Чернявський. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 264 с.

УДК 343.98

ПРИНЦИПИ ТА ЗАВДАННЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пчеліна О.В.,
к.ю.н., доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії
Харківський національний університет внутрішніх справ

У статті аргументується необхідність розробки нових криміналістичних методик у якості інструментарію для боротьби зі злочинністю. Зазначаються завдання побудови криміналістичної методики в цілому та методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності зокрема. Проаналізовані наукові підходи щодо визначення принципів формування криміналістичних методик і пропонуються принципи побудови методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності.

Ключові слова: принципи, завдання, формування (побудова) криміналістичної методики, злочини у сфері службової діяльності.

Пчеліна О.В. / ПРИНЦИПЫ И ЗАДАЧИ ПОСТРОЕНИЯ МЕТОДИКИ РАССЛЕДОВАНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ В СФЕРЕ СЛУЖЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ / Харьковский национальный университет внутренних дел, Украина

В статье аргументируется необходимость разработки новых криминалистических методик в качестве инструментария для борьбы с преступностью. Указываются задачи построения криминалистической методики в целом и методики расследования преступлений в сфере служебной деятельности в частности. Проанализированы научные подходы к определению принципов формирования криминалистических методик и предлагаются принципы построения методики расследования преступлений в сфере служебной деятельности.

Ключевые слова: принципы, задачи, формирование (построение) криминалистической методики, преступления в сфере служебной деятельности.

Pchelina O.V. / PRINCIPLES AND OBJECTIVES FOR CONSTRUCTING TECHNIQUES OF INVESTIGATION OF CRIMES IN THE AREA OF SERVICE ACTIVITY / Kharkiv State University of Internal Affairs, Ukraine

The article discusses the need for the development of new criminalistic methods of investigation as a tool to fight crime. The lack of system recommendations for the proper organization of investigation crime in the area of service activity generates the need to develop appropriate criminalistic methods of investigation.

The tasks of constructing criminalistic methods of investigation in general and techniques of investigation of crimes in the area of service activity in particular are specified. Scientific approaches to the definition of the principles of formation of criminalistic methods of investigation are reviewed. The principles for constructing techniques of investigation of crimes in the area of service activity are proposed.

Methods of crime investigation should be developed in accordance with established outgoing principles that is consistent with existing principles of such activity. We excrete the following principles of constructing methods of investigating crimes in the area of service activity: isomorphism, algorithmization, scientific substantiation of the provisions of criminalistic methods of investigation; compliance of methodical recommendations to applicable law; proposed guidelines should be adapted situationally; methods of investigation should be structured (must be separation of the investigative process into stages); developed criminalistic recommendations should be oriented to perform its tasks; criminalistic methods of investigation should be «viable», that must pass «checking by practices».

Key words: principles, objectives, formation (construction) of criminalistic methods of investigation, crime in the area of service activity.